

ASSCHE, Alfons van, kloosternaam: Modestus (Erembodegem 18 mei 1891 – Brugge 30 oktober 1945).

Raakte tijdens zijn lagere schoolperiode te Erembodegem bevriend met de latere jezuïet Jozef van Opdenbosch. Na zijn humaniora trad Van Assche in de Sint-Pietersabdij te Steenbrugge als kloosterling in onder de naam Modestus (18 oktober 1906). Hij werd tot priester gewijd op 21 december 1913. Tussen 1914 en 1915 gaf Van Assche les aan Belgische vluchtelingen in de abdij van Ramsgate te Engeland, waarna hij als vrijwillig brancardier aan het front terugkeerde naar België. In januari 1917 werd hij daar aalmoezenier van een Waals regiment. Hij was niet betrokken bij de Frontbeweging en keerde terug als overtuigd pacifist. In de abdij te

Steenbrugge werd hij op 5 mei 1932 tot abt gewijd. Van Assches Vlaamsgezindheid en sociale beweging kwamen na de Eerste Wereldoorlog tot ontwikkeling onder invloed van het daensisme in zijn geboortestreek en van zijn contacten met personen als Van Opdenbosch en de dichter Alfons van Maele. Deze sociale en pacifistische Vlaamsgezindheid kwam duidelijk tot uiting in de toespraak die hij hield bij de inwijding van de eerste IJzertoren (1930). Na ongeregelde heden op de IJzerbedevaart werd hem overigens vanwege het bisdom een verbod opgelegd daar nog kanselredes te houden. Vanaf 1933 ontstonden ook binnen het IJzerbedevaartcomité spanningen tussen radicalen (zoals Joris Lannoo en Ward Hermans) en mensen als Van Assche die de bedevaart meer wilden richten naar de Katholieke Aktie.

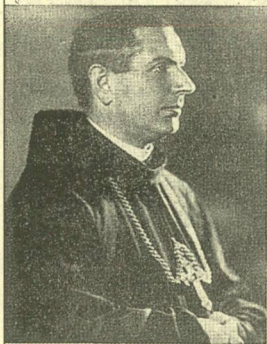
Vanaf het begin van de jaren 1930 zette Van Assche zich ook in voor de Katholieke Jongeren Vredes-Aktie (KJVA), waarvan hij vooral tussen 1935 en 1937 een van de geestelijke vaders was. Onder invloed van Frans Daels stuwde Van Assche deze actie steeds meer in radicale richting. Toen men vanuit het KJVA de door de kerkelijke overheden als subversief beschouwde dienstweigering op morele gronden verdedigde, kreeg Van Assche een vermaning van het aartsbisdom en trok zich in 1937 uit de KJVA terug. Daarnaast werkte Van Assche ook mee aan *De VOS, Nieuw Vlaanderen* (1934-1944), *Wetenschappelijke Tijdingen* en was hij oprichter en hoofdredacteur van het missie- en culturele tijdschrift *Dietsland-Suid-Afrika*. Hij was tevens initiatiefnemer van de Internationale Bidweek voor de Vrede, en voor het Gebed voor de Wereldvrede aan de IJzertoren op 11 november 1939.

Tijdens de bezetting bleef Van Assche nauwe contacten onderhouden met Daels en Van Opdenbosch. Hij inspireerde Daels in augustus 1940 tot het schrijven van een nota aan Eggert Reeder, waarin de oprichting van de Algemeene ss Vlaanderen en het verbod van de bezetter op het uitdragen van de Dietse gedachte werden aangeklaagd. Hij werd nooit lid van het Vlaamsch Nationaal Verbond (VNV), maar hij bleef samen met Daels wel druk uitoefenen op het VNV om de toenemende verduitsing (en het opgeven van het Groot-Nederlandse streven) van de partij tegen te gaan. Hij hield een lijkrede op 28 januari 1941 te Fallingbommel (Hannover) bij een begrafenis van verongelukte Vlaamse krijgsgevangenen.

Van Assche werd op bevel van minister van justitie Antoine Delfosse op 25 september 1944 geïnterneerd in het kamp te Sint-Kruis, en op 28 september op arrestatiebevel te Brugge in de gevangenis geplaatst. Mede door de tussenkomst van minister Herman Vos werd hij op 6 februari 1945 voorlopig in vrijheid gesteld. Omwille van een zeer omstreden beschuldiging van verklikking, afgelegd door de Duitser Gerhard Kling, werd hij op 15 maart 1945

ROMMELPOT

Gedenk, o dwaas geslacht, in Dom Modest van Assche
Hoe haat en wraak zichzelf verslinden
Maar nimmer de adel toch ontbinden,
Waar liefde overleeft, zelfs in een handvol asse.

P. P.

Alfons (Modest) van Assche, na de Tweede Wereldoorlog beschuldigd van verklikking en gestorven tijdens zijn internering, staat in Vlaams-nationale middens symbool voor de anti-Vlaamse repressie. Rommelpot eiste naar aanleiding van zijn overlijden: "Het Belgisch gerecht moet Dom Modest van Assche in ere herstellen!". (AMVC)

opnieuw te Brugge opgesloten. Hij was ondertussen zwaar ziek geworden en hij overleed op 30 oktober 1945 in het Sint-Janshospitaal te Brugge. De zaak-Van Assche bleef door zijn dood onopgelost en gaf omwille hiervan aanleiding tot felle controverses. Zijn dood in gevangenschap als 'slachtoffer van de anti-Vlaamse repressie', maakte van hem een belangrijk naoorlogs symbool. Onmiddellijk na zijn dood verschenen reeds verheerlijkende geschriften van zijn ordegenoten. Op 23 juli 1961 kreeg hij een standbeeld in Erembodegem, op 30 oktober 1965 werd een gedenkplaat in de Sint-Pietersabdij onthuld en in oktober 1995 werd te Brugge een Van Assche-herdenking georganiseerd.

LITERATUUR: I. Lambrecht, *Dom Modest van Assche*, 1948; — A. de Bruyne, *Petits Vicaires...*, 1968; — P. Daels, *Dom Modestus van Assche*, 1971; — A.T. van Biervliet, 'Briefwisseling tussen Cyriel Verschaeve en dom Modest van Assche', in *Verschaevia* (1972), p. 245-256; — id., 'Onze Kwartierstaat. Dom Modest van Assche, abt der Sint-Pietersabdij', in *Vlaamse Stam*, jg. 11, nr. 10 (oktober 1975), p. 531-536; — id., 'Nog brieven van Cyriel Verschaeve aan dom Modest van Assche', in *Verschaevia* (1976), p. 497-507; — id., *De Sint-Pietersabdij te Steenbrugge*, 1980; — D. Boesman, *Dom Modest van Assche (1891-1945)*. Een

Vlaamsgezinde abt, KUL, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, 1981; – A. Smits, *Dom Modest van Assche. Kersten en Vlaming*, 1986; – R. Vanlandschoot, ‘Dom Modest van Assche. Kersten en Vlaming’, in *WT*, jg. 49, nr. 2 (1990), p. 103-120; – R. Burgraeve, J. de Taevernier en L. Vandeweyer (eds.), *Van rechtvaardige oorlog naar rechtvaardige vrede. Katholieken tussen militarisme en pacifisme in historisch-theologisch perspectief*, 1993; – A. Smits, ‘De offerdood van Dom Modest van Assche 1945-1995’, in *Duet*, jg. 15, nr. 3 (september 1995), p. 115-130.

NICO WOUTERS